
LETNO POROČILO O URESNIČEVANJU UKREPOV V OKVIRU ZELENE SHEME SLOVENSKEGA TURIZMA 2023

Januar, 2024

OBČINA LJUTOMER

Pripravila: Bojana B. Škrlec,
članica Zelene ekipe

občina
LJUTOMER

Občina Ljutomer je leta 2017 vstopila v Zeleno shemo slovenskega turizma in se tako pridružila destinacijam, ki si prizadevajo za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji. Zelena shema slovenskega turizma je sistem za pospeševanje razvoja trajnostnega turizma, namenjen

tudi destinacijam. Je orodje na nacionalni ravni oziroma certifikacijska shema, ki pod krovno znamko Slovenia Green združuje vsa prizadevanja za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji, destinacijam in ponudnikom ponudi konkretna orodja za oceno in izboljšanje trajnostnega delovanja ter skozi znamko Slovenia Green to zeleno delovanje tudi promovira.

Občina Ljutomer v zavedanju pomembnosti zelenega razvoja destinacije poskuša slediti ciljem zelene sheme, in sicer z aktivnostmi in projekti, ki zmanjšujejo vpliv na okolje, spodbujajo uporabo obnovljivih virov energije, varujejo naravne vire ter prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja prebivalcev.

Občina se tudi zaveda, da z ustreznimi promocijskimi aktivnostmi lahko destinacija poudari svojo zavezanost trajnostnemu turizmu. S tem pritegne turiste, ki cenijo okolju prijazne prakse in so pripravljeni podpirati destinacije, ki vlagajo v ohranjanje narave in kulturne dediščine.

Promocijske aktivnosti so ključnega pomena za razvoj turistične destinacije, saj pomagajo povečati njeno prepoznavnost, privabiti obiskovalce in izboljšati lokalno gospodarstvo.

Promocija pripomore tudi k oblikovanju ugleda destinacije kot privlačne, varne in zanimive. S tem se destinacija lažje postavi ob bok konkurenčnim krajem in postane bolj privlačna izbira med turisti, ki iščejo nove in zanimive kraje za obisk.

V letu 2023 je občina posvečala veliko pozornost promocijskim aktivnostim v smeri zelenega doživetja, in sicer na različne načine ter skozi različne medije, kar je ključnega pomena za uspeh in prepoznavnost turistične destinacije, saj različni mediji omogočajo doseganje različnih ciljnih skupin na najučinkovitejši način.

Kot zelena in trajnostna je Občina Ljutomer leto 2023 razglasila kot leto »Prleških vrednot in zelene pismenosti«. Namen tega je bil celotno skupnost spodbuditi k pozitivnemu razmišljanju ter vrnitvi k naravi, svojim koreninam, moralnim načelom ter življenju in delu v skladu s splošnimi človeškimi vrednotami. V okviru aktivnosti zelene sheme bi lahko povzeli, da gre za spodbudo k trajnostnemu načinu življenja.

Poleg prleških vrednot je bila izpostavljena tematika »zelene pismenosti«. Projekt »Zelene pismenosti« se v Sloveniji izvaja v sodelovanju s knjižnicami pod okriljem znane zeliščarice Kate Laštro in je projekt ozaveščanja o pomenu varovanja in ohranjanja kulture, naravne (zeliščarske) dediščine ter jezika. Namen konkretnega projekta je s pomočjo rastlin in črk abecede povezati ljudi z naravo in ustvariti pogoje za širjenje posebne srčne kulture, ki odpira poti do zelene pismenosti - pismenosti za življenje.

V letu 2023 je bilo veliko pozornosti namenjene tudi samemu razvoju turizma v skladu s slovensko strategijo, promocijskim aktivnostim ter uresničevanju ukrepov v okviru Zelene sheme.

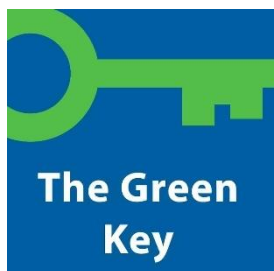
V mesecu februarju je v okviru projekta »Mladi na(j)prej« v prostorih Mladinsko kulturnega centra (MKC) Ljutomer potekala prva izmed štirih kulinaričnih delavnic, in sicer na temo zavržene hrane, ki v današnjem času predstavlja enega resnejših izzivov družbe, saj se na svetovni ravni približno tretjina vse hrane, ki se proizvede za ljudi, zavrže.

V mesecu marcu je občina sodelovala na mednarodnem sejmu Natur Alpe – Adria 2023, kjer je bila s strani TIC-a Ljutomer predstavljena turistična ponudba Ljutomera in Prlekije. Obisk sejma je bil izjemen, zato je bila udeležba in sama predstavitev tako turistične ponudbe kot zelene turistične destinacije Ljutomera in Prlekije odlična promocija za potencialne obiskovalce ter vzpostavitev sodelovanja z agencijami, društvi in ostalimi turističnimi destinacijami.

Občina se je skupaj z največjim turističnim ponudnikom v občini - Bioterme Mala Nedelja - tega meseca predstavila tudi na Mednarodnem turističnem sejmu PLACE2GO v Zagrebu. Na razstavnem prostoru so se obiskovalci lahko seznanili z aktualno ponudbo destinacije in se virtualno sprehodili skozi Jeruzalemske gorice. Udeležba na sejmu je bila odlična promocija predstavitve turistične destinacije v neposredni bližini meje, saj je v zadnjem obdobju moč zaznati povečanje obiska s strani hrvaških gostov.

Prav tako v mesecu marcu je bila v okviru Prleške razvojne agencije v Termah Banovci organizirana delavnica z naslovom Trajnostni koncepti kot tržna priložnost – program Zeleni ključ. Na delavnico so bili vabljeni vsi lokalni ponudniki nastanitev ter ostali deležniki iz področja turizma.

Občina Ljutomer je v skrbi za promocijo svojih ponudnikov le-tem omogočila, da so v času od 28. 3. do 1. 4. svojo ponudbo predstavili tudi na Tržnici BTC City, in sicer na prostoru Diši po domačem.

V okviru projekta Kaj nas uči Mura so se v letu 2023 povezale posamezne učne poti ob reki Muri in na izbranih lokacijah razvite učne vsebine. Cilj projekta je bil vzpostaviti kakovostno zeleno infrastrukturo na območjih varstva narave, predvsem Nature 2000 ter razviti visokokakovostno ponudbo zelenega turizma, ki temelji na aktivnem ohranjanju narave, krajine in kulturne dediščine, ki ne bo poslabšala stanja ohranjenosti, bo pa povečala ozaveščenost obiskovalcev in prebivalcev glede pomena območja ob reki Muri.

Učna pot Biomura, ki poteka od Gezovih jam do Tinekovega broda, je tako opremljena z interpretacijskimi in učnimi vsebinami o pomenu obrežne vegetacije in mehkolesne loke vzdolž reke Mure s poudarkom na varovanju in ohranjanju pristnih poplavnih logov, raznolikost flore in vegetacije v poplavnih gozdovih v različnih letnih časih, pomen

09:37

95%

različnih živalskih skupin kot so žuželke, ptice, dvoživke ipd. s poudarkom na njihovi ekologiji ter ohranjanju redkih in ogroženih vrst.

Izberi eno od možnosti

KVIZ

O PROJEKTU

Čeprav so informacije na iterpretacijskih tablah splošne narave, lahko opazovalci narave tudi s pomočjo tekstov in fotografij prepoznajo najpogostejše živalske in rastlinske vrste območja ob Muri.

Vsaka tabla je opremljena s QR kodo, ki je povezana z digitalno platformo, kjer obiskovalci dobijo še več informacij, lahko pa preizkusijo svoje znanje v posebej pripravljenem kvizu preko aplikacije Kaj nas uči Mura. Table so ustrezno opremljene tudi za otroke in mlade, saj so obogatene s sličicami maskote - bobrom Bobekom, ki izraža svoja mnenja o vplivih človeka na naravo.

Že v letu 2022 je občina v sodelovanju z Društvom prijateljev poti sv. Jakoba Slovenija pričela z aktivnostmi promocije prekmursko-štajerske veje Jakobove poti, ki poteka tudi preko območja občine Ljutomer in tako izvedla promocijski pohod po delu Jakobove poti od Ljutomera do Jeruzalema. V letu 2023 je izšel nov zemljevid v obliki trganke, z načrtom

Jakobove poti od Kobilja do Ptujске gore. K sodelovanju pri izdaji zemljevida tega zelenega doživetja so bili povabljeni tudi vsi ponudniki ob poti, zato je zemljevid odličen vir informacij vsem, ki se podajajo na to pot peš ali s kolesom. Zemljevid je dostopen v TIC Ljutomer in TIC Jeruzalem ter pri posameznih ponudnikih.

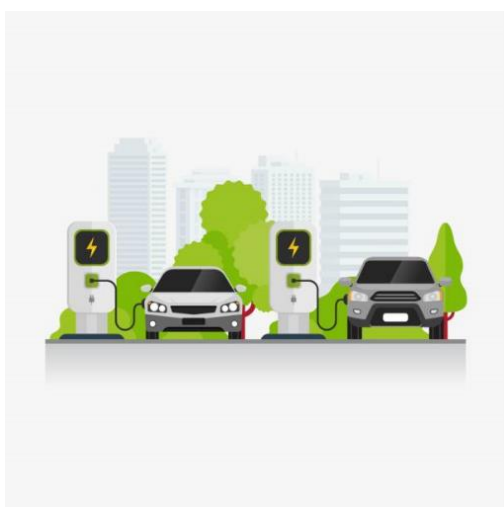
Turistična ponudba območja LAS Prlekija, in s tem tudi Občina Ljutomer, je bogatejša še za en turistični zemljevid. Na karti v merilu 1 : 54.000 se vsaka od osmih občin na desnem bregu Mure predstavlja s svojo krožno kolesarsko potjo. Vsaka vrisana pot je predstavljena z višinskim profilom, opisom zahtevnosti in oceno primernosti za različne tipe koles. Poleg krožnih kolesarskih poti so na zemljevidu vrisane tudi daljinske kolesarske in pohodniške poti ter predstavljene glavne turistične znamenitosti in koristne informacije za obiskovalce. Zemljevid je opremljen s privlačnimi fotografijami in je dostopen tudi v elektronski obliki na spletni strani www.visit-prlekija.eu.

V mesecu aprilu je občina za vse lokalne vodnike, ki so v predhodnem letu pridobili licenco za lokalnega turističnega vodnika, pripravila strokovno ekskurzijo oz. študijsko turo z ogledom primerov dobrih praks pri lokalnih ponudnikih na destinaciji. Zadovoljstvo tovrstne izkušnje je bilo tako na strani vodnikov kot ponudnikov, zato je bil sprejet dogovor o vsakoletni organizaciji tovrstnih študijskih tur.

Občina Ljutomer je kot trajnostno naravnana, poleg koles iz avtomatiziranega sistema izposoje koles www.prleski-bicikl.si, povečala svoj kolesarski park z novimi e-kolesi, ki so na voljo v TIC Ljutomer in TIC Jeruzalem. Vsem obiskovalcem in domačinom je tako na voljo skupaj deset e-koles, s katerimi lahko raziskujejo slikovito Prlekijo ter tako na trajnostni način prispevajo k varovanju narave, hkrati pa poskrbijo za krepitev svojega zdravja.

V letu 2023 je občina v okviru LAS-a pristopila k projektu E-polnilnice, katerega cilj povečati delež porabe iz obnovljivih virov energije v skupni energetske bilanci območja. Poleg občin ciljev po zmanjšanju negativnih učinkov klimatskih sprememb je pomemben cilj tudi znižanje stroškov za mobilnost na ravni vsake lokalne skupnosti. Občina bo tako v letu 2024 bogatejša še za eno polnilno postajo za hkratno polnjenje dveh e-avtomobilov, ki bo nameščena na parkirišču pred športno dvorano ŠIC, in dve e-kolesi.

V okviru projekta Prante je občina na območju Športno-reakcijskega centra Ljutomer postavila polnilno postaja za e-kolesa, kjer so uporabnikom na voljo štiri polnilna mesta. Polnilna postaja ima solarne panele in integrirano baterijo.

Meseca junija je Prleška razvojna agencija prevzela upravljanje turistično-informativne dejavnosti v Ljutomeru in na Jeruzalemu z namenom skupne promocije, trženja in pridobitve statusa vodilne turistične destinacije.

Nova Strategija slovenskega turizma 2022-2028 predstavlja temeljni okvir razvoja slovenskega turizma v prihodnjih sedmih letih. Strategija odgovarja na nove okoliščine in izzive, s katerimi se sooča turistična panoga, obenem pa razvija in spodbuja ključne prednosti slovenskega turizma in države.

Od sprejetja nove slovenske turistične strategije se tako na območju Prlekije izvajajo številne aktivnosti za nadgradnjo partnerstva, s katerim se Prleška razvojna agencija loteva aktualnih izzivov turizma na pro-aktiven način.

Tako je poleg izvajanja informativne dejavnosti bila obnovljena in dopolnjena ponudba lokalnih izdelkov, ki so na prodaj v lokalni trgovinici v Mestni hiši v Ljutomeru, deluje pa tudi enoteka, v kateri je na voljo kar 100 različnih sort vina 30 lokalnih ponudnikov. Široka paleta vrst vina je na voljo tudi v vinoteki na Jeruzalemu.

Atrij Mestne hiše v Ljutomeru je v letu 2023 bogatilo kulturno dogajanje. Organiziranih je bilo večje število uspešnih dogodkov s področja kulture, kulinarike in ohranjanja tradicije, vse pa bile izvedene s pridihom promocije same destinacije. Tako je atrij gostil tradicionalni Grossmannov festival, na katerem je ključno vlogo odigrala tudi enoteka, ki je obiskovalcem omogočala poizkušnjo lokalnih vin in s tem širila bogastvo naše kulturne dediščine.

V okviru praznovanja občinskega praznika je potekal tudi Dan turizma in gospodarstva, v okviru katerih je bila predstavljena ponudba v lokalni trgovini ob TIC-u Ljutomer, obiskovalci pa so lahko nakupovali na zeliščni tržnici lokalnih pridelovalcev. Hkrati je v atriju Mestne hiše potekala tudi delavnica za otroke na temo zelišč in zelene pismenosti, na Jeruzalemu sta TIC Jeruzalem ter Društvo vinogradnikov in prijateljev vina Ljutomer poskrbela za postavitev klopotca, obiskovalci pa so se lahko spoznali in okusili vina lokalnih ponudnikov.

V sodelovanju z Biotermami je na poletni terasi kopališča potekala tržnica lokalnih dobrot in izdelkov ter predstavitev lokalnih turističnih ponudnikov tako za obiskovalce kot domačine.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Ljutomer je v okviru občinskega praznika v sodelovanju z občino organizirala okroglo mizo z naslovom Pot do višje dodane vrednosti v turizmu. Gosta okrogle mize sta bila direktorica Direktorata za turizem Dubravka Kalin, ki je zbranim predstavila Strategijo slovenskega turizma 2022 – 2028, in predsednik Obrtno-podjetniške zbornice

Slovenije Blaž Cvar, ki je v razpravi izpostavil velike težave s kadrom v tej panogi ter ugotovitev, da ima Prlekija velik potencial in priložnosti za uspeh na področju turizma, a le, če bodo vsi deležniki delovali tesno povezano.

V mesecu septembru je na Dvorcu Jeruzalem potekalo 5. srečanje turističnih deležnikov pomurske regije, na katerem je potekala beseda o perspektivnih in vodilnih destinacijah ter o povezovanju in sodelovanju na posamezni destinaciji. Predstavljen je bil model lokalne valute Klopotec za območje vodilne destinacije Prlekija ter regijski projekti na področju turizma. Tovrstni sestanki so ključnega pomena za povezovanje turizma tako na lokalni kot na regijski ravni, zato so na srečanje bili povabljeni tudi lokalni turistični ponudniki in vodniki.

Občinska turistična zveza Ljutomer in Občina Ljutomer v sodelovanju s turističnimi društvi vsako leto ob svetovnem dnevu turizma 27. septembra na destinaciji postavitva novo zeleno okno. Tako je v Parku 1. slovenskega tabora v Ljutomeru v sodelovanju s Turističnim društvom Ljutomer potekalo slavnostno odkritje 7. zelenega okna, katerega namen je turiste in domačine na nevsiljiv način opozarjati na lepote naših krajev.

Ideje za izlet

Kolesarjenje po Ljutomeru - osrčje Prlekije

Občina Ljutomer kot zelena destinacija vabi v osrčje čudovite Prlekije. Domača kulinarika, gostoljubni in dobrosrčni ljudje ter nepregledna žitna polja in vinogradi ponujajo doživetje pravega malega raja.

Kolesarjenje po Ljutomeru

Kot zibelka konjereje, bogata s termalnimi vrelci, naravnimi lepotami, klopčici, štorčijami in bogatim kulturnim izročilom, Prlekija predstavlja pravi zaklad za odkrivanje novih doživetij tudi na kolesu.

Če nimate svojega kolesa, si ga lahko izposodite v sistemu **Prleški bicikl** ali v turistično-informacijskem centru v Ljutomeru ali na Jeruzalemu.

Preko Mure ...

Pot vodi čez reko Muro, ki jo lahko prečkate na starodaven način – s Tinekovi brodom. V zavetju neokrnjene narave ob reki Muri vas pot pelje skozi prleške vasi, v katerih boste na obeh straneh ceste lahko še videli stare kmečke hiše in kmetije ter skozi naravni rezervat Babji ložič prispeli do mesta Ljutomer.

Skozi mesto ...

Ljutomer se ponaša z bogato zgodovino, saj je bil pred 155 leti prav tukaj organiziran **1. slovenski tabor**, na katerem je zaživel zamisel o Zedinjeni Sloveniji. Tu so se odvijale prve

pomurskih občin in vključuje lokalne ponudnike hrane, vina in doživetij ob poti. Na destilacijski spletni strani je bil nadgrajen modul za implementacijo in izpis kolesarskih tras v obliki KML in GPX formata. Z novim zelenim doživetjem in aktivno promocijo se je želela povečati prepoznavnost destinacije ne le kot zdraviliške, ampak tudi kolesarske. Cilj vodilne destinacije je vseskozi doseči trajnostno rast destinacije, ki temelji na ohranjanju narave ter lokalnih vrednot, obenem pa nuditi nepozabne izkušnje za vse strastne kolesarje in preostale obiskovalce destinacije, zato je bil ustvarjen tudi novi promocijski kolesarski video za VD Pomurje <https://visitpomurje.eu/kolesarite/pomurska-kolesarska-pot>.

Občina Ljutomer je meseca oktobra oddala vlogo na Natečaj za izbor najuspešnejše podeželske skupnosti Slovenije za leto 2023. Zaradi zelo aktivnega društvenega življenja, kamor so vključeni skoraj vsi prebivalci in turistično privlačne destinacije, saj jih terme, ki se nahajajo prav na tem območju, postavljajo na turistični zemljevid tako Slovenije kot tujine, je bila prejeta odločitev, da se izpostavi Krajevno skupnost (KS) Mala Nedelja. S samo prijavo je občina želela, da je, tudi v tako majhni skupnosti, kot je KS Mala Nedelja, ki povezuje samo šest vasi in šteje nekaj čez tisoč prebivalcev, z jasno vizijo in tesnim sodelovanjem med krajani, gospodarstvom ter lokalno skupnostjo mogoče doseči več, kot se to zdi na prvi pogled. Samoiniciativnost mladih v tem ruralnem okolju je namreč ključna, ko pa se zgodi simbioza med generacijami s poudarkom na medsebojnem spoštovanju in tesnem sodelovanju pa so vse skrbi za nadaljnji napredek in razvoj tega območja občine odveč.

Strokovna komisija, ki so jo sestavljali predstavniki Društva za razvoj slovenskega podeželja, je novembra obiskala KS Mala Nedelja.

KS Mala Nedelja ja tako v konkurenci petih slovenskih območij zmagala. Predstavitev uspehov vseh petih območij in

razglasitev zmagovalca bo potekala spomladi 2024, zmagovalec pa je hkrati tudi nacionalni kandidat na natečaju Evropske delovne skupnosti za razvoj podeželja in obnovo vasi (ARGE Landentwicklung und Dorferneuerung), katere članica je tudi Slovenija.

Občina Ljutomer je konec leta zaključila s projektom Krepitev podpornega okolja v turizmu Prlekije. V okviru projekta so se izvedle aktivnosti, ki so pripomogle k večji prepoznavnosti turistične destinacije Ljutomera in Prlekije, kar je posredno vplivalo na povečanje števila obiskovalcev, izboljšanje informacijske podpore obiskovalcem Ljutomera in Prlekije ter obogatilo turistično ponudbo.

V okviru projekta so bili vzpostavljeni novi prostori za delovanje TIC-a Ljutomer, licenco za lokalnega turističnega vodnika pa si je pridobilo več kot dvajset kandidatov.

V letu 2023 je bila izvedena odmevna promocijska prireditev z naslovom Okusi Prlekije, ki je povezala in predstavila ponudnike domače kulinarike, izdelan je bil novi promocijski katalog za območje občine ter posnet kratki promocijski film <https://youtu.be/AvwHMqm067c>.

OKUSI PRLEKIJE

16:00

Delavnica peke prleške gibanice
& Otvoritev ulice okusov Prlekije

17:00

Nastop folklorne skupine
& Predstavitve ponudnikov

18:00

Nastop tamburaške skupine
& Predstavitve ponudnikov

19:00

Nastop skupine Bosi
& Predstavitve ponudnikov

20:00

Nastop glasbenika Sama Budna

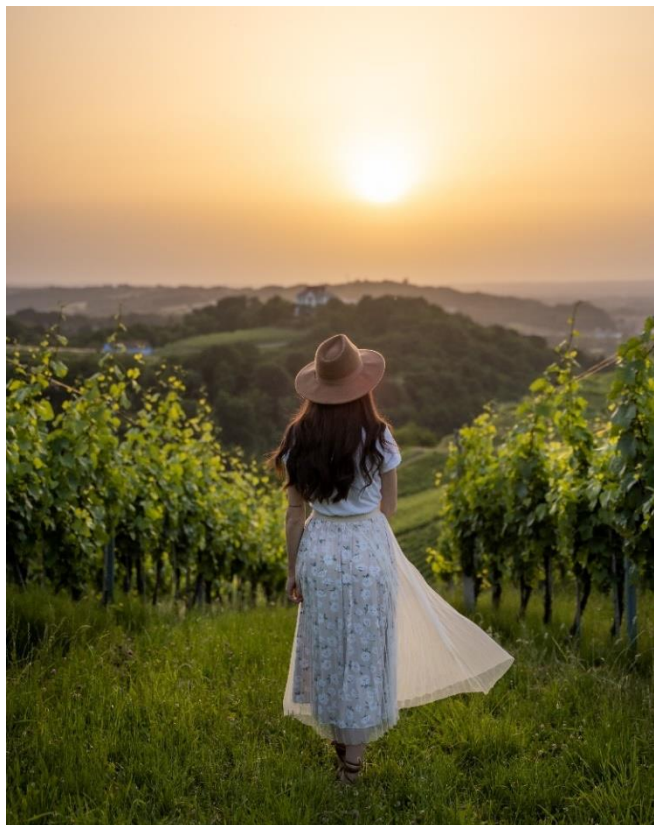
Lokacija:
Glavni trg Ljutomer
Datum in ura:
petek, 26. maj 2023,
od 16. do 21. ure

Vsako leto občina poda tudi predlog za natečaj Moja dežela – lepa in gostoljubna. Tako je se v kategoriji NAJ izletniška točka potegoval Tinekov brod, naše zeleno turistično stičišče ob reki Muri, ki je bil z 2531 glasovi absolutni zmagovalec občinstva.

Kot destinacija, vključena v Zeleno shemo, je občina zavezana trajnostnemu razvoju turizma. To vključuje varovanje naravnih virov, spodbujanje lokalne ekonomije in zagotavljanje kakovostnih turističnih doživetij, ki so prijazna do okolja in lokalne skupnosti. Velja zavedanje, da nas na tem področju čaka še veliko dela: aktivno ukvarjanje z zmanjševanjem ekološkega odtisa, ki vključuje tudi ukrepe, kot so energetska učinkovitost, upravljanje z odpadki, varčevanje z vodo ter spodbujanje uporabe javnega prevoza in trajnostnih oblik mobilnosti.

Pomemben element Zelene sheme je tudi vključenost lokalnega prebivalstva v smeri vključevanja v turistične dejavnosti, spodbujanja uporabe lokalnih izdelkov in storitev ter ohranjanja kulturne dediščine in tradicije. Občina se trudi približati tovrstne aktivnosti prebivalcem skozi sodelovanje z različnimi društvi, s promocijo preko različnih medijev in organizacijo tematskih dogodkov.

Občina se zaveda, da z vključitvijo v Zeleno shemo destinacija krepi svojo prepoznavnost med ekološko ozaveščenimi turisti. Veliko dela še je potrebno na področju ustvarjanja avtentičnih, zelenih in odgovornih doživetij, ki povečujejo zadovoljstvo turistov in dolgoročno privlačnost kraja.

Certifikat Zelene sheme ni zgolj priznanje, ampak tudi obveza k nenehnemu izboljševanju. Le-ta prinaša številne koristi, tako za okolje kot za lokalno prebivalstvo in obiskovalce, saj trajnostni turizem postaja ključni dejavnik konkurenčnosti in privlačnosti destinacije v globalnem turističnem prostoru, čemur občina kot destinacija vsekekor želi slediti.